

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 160 Lei		Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 80 „		
Pe un pătrar de an 40 „		
Un număr 3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 260 Lei.		

Problema „Moralei” în învățământul secundar.

De: C. Rudnean

Una din problemele cele mai de seamă ale pedagogiei antice și moderne a fost și va fi *educația morală*.

S'a scris mult în privința aceasta și la discuția ei iau parte toți filosofi, oamenii de știință și teologii. Toți sunt de acord că trebuie să existe o morală, dar fiecare în parte susține punctul său de vedere.

Idealul fiecărui educator e, să formeze oameni integri, morali, mijloacele de cari se servesc sunt deosebite. Adevărul care-l desprindem, e trebuința de a cunoaște o metodă bună, sănătoasă a educației morale, care să poată fi impusă și'n școalele noastre superioare, pentru înaintarea bunului mers al tinerilor.

Înainte de a expune punctul nostru de vedere, vom căuta să amintim foarte sumar cele trei mari sisteme de morală, cari au stat la baza vieții umane.

Istoricul lor ne va lumina mai bine, astfel vom putea înțelege rostul și valoarea educației morale în învățământul secundar.

Emil Boutroux*), marele învățat al Franței, eminentul pedagog ne amintește despre sistemele generale de morală, cari dela începutul omenirii și până azi stau ca o temelie solidă; după ele se îndreaptă pedagogii.

*) Emil Boutroux s'a născut în Montrogue (Seine) la 1845, a urmat liceul Henri IV., apoi școala normală superioară. A fost agregat de filosofie în 1868, a studiat în Germania și l-a ascultat pe învățatul filosof Ed. Zeller; a susținut o teză importantă: *De veritatibus aeternis apud Cartesium* și „De la contingence des lois de la nature”, în 1887 fu numit conferențiar la Nancy la școala normală superioară în locul lui Fouillé, în 1888 devine profesor de Istoria filosofiei moderne la facultatea de filosofie din Paris, la 1921 moare. A scris opere istorice, critice, religioase, Fouillé îl caracterizează foarte bine și-l însușă printre „principali promotori ai mișcării idealiste.”

Dintre principalele tipuri de morală 3 sunt caracteristice: *morală elenică (estetică)*, *morală creștină sau (religioasă)* și *morală modernă (sau științifică)*.

Morală elinică se caracterizează prin formele adânci ale estetismului. Poporul elin, un popor cu o viață religioasă bine pronunțată, la început a adorat forțele puternice ale naturii, mai târziu credința în zei devine tot mai puternică. Zeii sunt reprezentanții adevărați ai Voinței atotputernice, ei orânduiesc trebile omenești, ei conduc cetățenii și-i apără de toate relele, dar ei sunt războinici uneori. Voința lor trebuie adânc respectată. În jurul „cetății” se concentrează întreaga viață elenică. Sub forma ei dublă, *religie* a cultivat *rațiunea practică* și a trezit conștiința moralei.

Fondatorul adevărat al „Moralei” eline e **Socrate**, toată niziunța sa e, să cunoască *Binele, Adevărul și Frumosul*, cu un cuvânt natura adevărată a omului. Socrate n'a creat un sistem de filosofie nouă, el a introdus o atitudine nouă în cercetarea problemelor morale.

După Socrate a venit **Platon**, la care găsim maxime importante, și cari maxime depășesc simpla idee de drept și se inspiră din sentimentul carității. Cetim adeseori în „*Republica*” lui: „Nu trebuie să faci nimănui rău, nici chiar celui rău”... o filosofie spiritualistă, pe Platon l-a numit Kant „divinul Platon” pentru ideea adânc spiritualistă și pentru concepția teocratică pe care o reprezenta.

A venit **Aristotel** cu concepția „politică” după care omul e creat pentru cetatea elenică. Justiția este pentru Greci virtutea socială prin excelență. La Greci mai mult ca la oricare popor armonia e *vizibilă și convingătoare*. Pentru noi cei de azi legile nu sunt decât raporturile generale și constante dintre fenomene; pentru Greci erau *ordinea și armonia* lucrurilor, proporții cari sunt hotărâte în vederea frumșetii totului, manifesta-

rea inteligenții, care-și propune un scop perfect și care alege mijloacele cele mai perfecte și proprii spre a-l realiza.

Morala elenică nu-i numai o teorie, ci un ansamblu de idei practice — ea a fost realizată, a produs vieții mari, a avut eroii și martirii săi.

Socrate a trăit din ea, și a murit pentru ea. Morala elenică a fost numai a unui număr restrâns de indivizi, de aceea n'a putut da roadele cuvenite.

(Urmează).

„Dr Ștefan Pop: Frământări românești în jurul scaunului episcopesc ortodox dela Arad“.

Tocmai se împlinesc acum o sută de ani de când s'a înscăunat la Arad, în locul vacant de episcop, bătrânul arhimandrit *Nestor Ioanovicu*.

Pentru un necunoscător nimic mai firesc decât urcarea unui arhimandrit pe tron episcopesc, dară pentru cel care știe că 'nainte de *Nestor Ioanovicu* — tocmai de pe vremea ce a urmat tulburărilor provocate de episcopul *Atanasie* — la această dignitate în episcopiile din Mitropolia noastră au fost instalați bărbați de neam sârbesc și nu românesc, prezintă deosebit interes.

Până la *Nestor Ioanovicu*, reflectanții români au fost într'una delaturați dela scaunul episcopal din Arad. *Nestor Ioanovicu* a fost cel dintâiu episcop român al Aradului.

Cartea D-lui Ștefan Pop, cu titlul de mai sus, cuprinde într'un mănunchiu bine legat frământările neasemuit de mari ale Românilor pentru eluptarea dreptului firesc de a-și avea căpetenie bisericească de un sânge cu dânșii.

O lucrare istorică — și în oarecare măsură critică; o culegere minuțioasă de date și documente cernute și publicate „nu pentru nume, pentru glorie... ci ca îndemn și ocazie pentru alții.. chemați să reconstruiască istoria și viața noastră bisericească legată de episcopia Aradului“ — după înseși cuvintele autorului.

Limba este ușoară, nuanțată ici-colo de expresii și cuvinte vechi; îi stă bine unei lucrări istorico-bisericești așa.

Personagiile istorice sunt multe; cele cari punctează, pe bun drept*) paginile lucrării sunt însă mai puține: Țichindeal, Diaconovici, Moisa Nicoară, Samuil Vulcan. Indesebi se remarcă însă în aceste vremuri episcopul greco-catolic de Oradea, Samuil Vulcan. „Țichindeal și cu Diaconovici purta steagul binecuvântat, cu iubirea lui

de neam, de episcopul Samuil Vulcan! *Iubire de neam* dar nu și *de lege*, căci Samuil Vulcan era exponentul unei alte *legi*. Episcopul Vulcan „își avea interesele sale specifice, în slujba nației printre Români“.

Era rezultatul politicei cu două fețe a Habsburgilor față de Români. Deoparte susțineau pe Vulcan pentru lățirea catolicismului — deci prozelitism religios, de alta încurajau pe-ascuns Sârbii în scop de prozelitism național — sau cel puțin heghemonie politică.

De aci rolul important al lui Vulcan în trebile diecezei ortodoxe de Arad. Țichindeal trata chestiunea îndeplinirii episcopiei vacante din punct de vedere național cu Diaconovici, Vulcan însă își avea interesele sale specifice amintite.

Nestor Ioanovicu ocură, în această epocă de frământări, încă între candidații dintre cari era să se aleagă episcop pentru Ardeal, la sinodul ținut în 19 Septemvrie (1 Octomvrie) 1810 la Turda. Deși era de *nașionul* românesc și iubit de popor acest „Fogorașan“ care între *puternici* nu avea decât pe metropolitul sârbesc Stratimirovici, este biruit de Moga, susținut de *opintirile vlădicilor uniți și a guvernului Transilvan*.

Când la 1815 moare bolnăviciosul episcop sârb Pavel Avacumovici al Aradului, luptele se înțetesc și mai mult în jurul scaunului văduvit. Față de combinațiile felurite, împăratul încuviințează ținerea unui sinod electoral. La 10 Iunie 1816 se ține *sinodul electoral sârbesc*. Stratimirovici departe de a mai susține pe Ioanovicu îl excepționează deși îl luase în combinație. (Aceasta o făcuse de altfel numai ca să aibe și Români, nu numai sârbi între candidați). Vulcan susținea din răspuțeri pe Nicoară. Conta la dânsul ca la unul *care să vrea și să poată lăși unirea cu Roma*.

Contra acestui sinod electoral s'au făcut multe și energice protestări la împăratul. „Dar toate au fost înzadar“. Cercetările ordonate abia s'au terminat după cinci ani dela ținerea sinodului.

Răstimpul dintre 1821—1829 este nebulos. Probabil stările anormale de frământări s'au continuat și în cursul acestui deceniu.

În toamna anului 1829, *Nestor Ioanovicu* — care întretimp ajunsese arhimandrit la mănăstirea Bezdinului — ocupă deodată scaunul vlădicesc al Aradului. Bucuria Românilor a fost nețărmută. Toate strunele românești vestesc această bucurie națională bisericească.

Nestor Ioanovicu nu stătu însă mult pe tronul de episcop pe care l-a ocupat, nu se știe prin alegere ori numire. Abia păstorește un sfert de an și moare...

Apărută într'un timp foarte potrivit — tocmai înainte de proiectatele serbări ale eparhiei

*) Din punct de vedere istoric.

vecine a Aradului — cartea are, „în loc de prefață, o mărturisire“.

Pentru cei cari cunosc pe părintele Ștefan Pop, trecut nu de mult la legea noastră ortodoxă străbună, dară și pentru cei cari nu-l cunosc, îl prezintăm cetitorilor noștri așa cum însuș se prezintă în *mărturisirea* sa.

„Existența Dumnezeirii personale și a nemuririi sufletelor omenești individuale, nu e de domeniul credinței, nu e nici măcar unul din obiectele strict religioase, ci e preocuparea comună cunoștințelor noastre obicinuite de toate zilele.

Contemplațiunea și examinarea măcrocosmosului și microcosmosului e probă directă imperativă și peremptorie a religiei naturale și a religiei revelate. La rândul ei apoi, întemeierea Bisericii lui Christos, cursul ei istoric și cursul ei actual e apologia ei, e așa zicând însăși dogmatica ei.

Desigur, că acest deget al lui Dumnezeu în lume, orbii nu-l văd, smintiții îl nesocotesc, iară cei păcătoși îl combat, pentrucă li-e frică de Mâna Domnului lor și al tuturor; cam la fel cu duhurile necurate, cari cred, dar se cutremură!

În lume, cu ea și prin ea, comunicăm materialicește și spiritualicește cu Dumnezeu. Viața sufletească a omului își are însă contactul său ordinar cu Providența singur numai pe calea Bisericii, prin mijlocirea celor șapte sacramente: precedate, concomitate și urmate ca predispozițiuni și de alte euloghii.

Studiul trecutului și prezentului Bisericii creștine, te face totdeauna și pretutindenea ortodox, și făcându-te, te menține totdeauna ortodox integral, convins și practicant.

Istoria Ortodoxiei, îmbinată și combinată cu trecutul Românilor, cu viața lor de azi și de mâine, te leagă: sfânt și indisolubil, de sfântul Sinod ortodox, oriental, național, autochefal din metropola Patriei. În afară de granițele acestei Mecca ortodoxe și românești, nu se află adevăr de mântuire și odihnă sufletească; nu-i modru de viață și pace națională; nu-i fericire integrală românească! Așa are a se înțelege genuin dictonul sfântului Ciprian: „*Extra ecclesiam non est vita*“ sau, dacă și este, *non est ita*.

Așa l-au și înțeles acum o sută de ani în urmă înaintașii noștri ungureni, când adevă au început procesul pentru a-și desărbiza Ortodoxia națională; așa trebuie să înțeleagă azi, la „plinirea vremii“ și după o ră-tăcire de două veacuri și mai bine, tandem aliquando, bănățenii și ardelenii noștri uniți, de a-și descatoliciza ierarhia lor și să revină la fâgașul tradiționalei noastre Ortodoxii românești. E ceasul al doisprezecelea, ca să ne curățim sufletul de molima comunismului cu ierarhia unguirilor, rest ce a mai rămas din eresul național al treimei bisericesti a grecilor, slavilor și unguirilor. „Cel ce are ureche, audă ce Duhul zice bisericilor“ (Apoc. II. 29; III. 6).

„Auzi Israele (Române), Domnul Dumnezeuul nostru, Domnul unul este“. (Mc. XII. 19). „Un Domn, o credință, un botez. Un trup și un Duh, precum și chemați sunteți într'o nădejde a chemării voastre.“ (Efez. IV. 5 și 4.)

Așa cum suntem dela reintegrarea Habsburgilor în Ardeal, suntem un corp cu două suflete; un suflet, o inimă cu două palpități? „Să nu fie.“ (Gal. II. 17 Rom. IX 1).

*

Aceste considerațiuni și altele asemenea lor, nu mai puțin cetitul și scrisul meu asupra istoriei vechi și

nouă a frământărilor Bisericilor noastre, m'au determinat să mă subtrag de sub ierarhia disidentă a românilor gr. catolici și să mă supun cărmuirii apostolești a eparhiei Aradului, pe a căreia vatră canonică mă aflam.

Arhipăstorescul toiag, cu demnitate, dreptate și părintească dragoste și blândețe îl purta, la vâleatul acelor zile mari, pentru mine, fericitul Episcop Ioan I. cândva Păpp. Dânsul, cu decretul din 16/29 Mai 1923, m'a îngremiat Clerului Său, îmbrățișându-mă cu o duioasă afecțiune și mulțumire duhovnicească. Mi se făcea aceea primire, într'altel, și pentrucă încă înainte de ar fi sosit vremea să mă primească în Clerul Său, mă îndeletnicisem a scrie despre trecutul eparhiei Sale. Examinasem adevă cu preferință luptele Bihariei (patria Sa mai îngustă), purtate cu eroism, mucenicie și strălucită isbândă, contra propagandei catolice, chiar de unii din antenații familiei Sale. Și astfel m'a îndemnat în Domnul, ca după posibilitate, în viitor cu îndoită osteneală și răbdare să mă străduiesc a reconstrui părți alese din viața Sionului românească.

Drept aceea am socotit că fac bun lucru, cu prilejul prăznuirii centenare a naționalizării scaunului episcopesc dacă înviez și înfățișez un tablou palid al luptelor mari ce s'au dat atunci, în jurul acestui scaun; lupte cari în cele din urmă au biruit punând început seriei episcopilor români ungureni, începând cu Nestor Ioanovicu.

Vivant, crescant, floeant, dominant sequentes.

Însfârșit, am trebuit să rup legăturile cu stăpânirea bisericeii greco-catolice române și pentru faptul, că ea, înțeleg ierarhia ei, azi nu mai e greco-catolică, ci cat'exohen latino-catolică. Apoi evident, că catolicii și latino-catolicii nu sunt români. Și iarăși biserica greco-catolică nu e românească, de vreme ce Români sunt (a potiori fit, denominatio) ortodocși și rămân pe vecie ortodocși, cum adică i-a lăsat Dumnezeu.

Omen-Nomen! Nici calificativul de greco-catolic nu li se cuvine, pentrucă ritul lor și al nostru nu e grec, nici după limbă și nici după așezare, ci e o plâsmuire siro-bizantină, mai apoi slavo-bizantină.

Când o parte minimă de Români s'a unit, cât de silă, cât cu înșelăciune și pentru blidul de linte, s'a unit cu ierarhia maghiară catolică privilegiată. Da; acest fel de împreunare și schimbare la față s'a făcut și nimica alta nu s'a făcut, din ceeace s'a făcut și s'a putut face!

Convenția din vorbă, însă, cu vremea s'a restăl-măcit. li privește pe aceste victime, potignite în propriile lor legăminte!

Lumea mare a mirenilor, însă, nu s'a catolicizat atunci și, după toate semnele, nu se va catoliciza în vecii vecilor.

În alt loc și în altă ordine de idei voi proba, că nu alții, fără numai înșiși teologii, episcopii și alți cărturari de ai noștri ortodocși și uniți, o declară palam publice, că adicăteala între uniți și ortodocși nu e nici un fel de deosebire religioasă de credință, nu e diversitate de religie, ci de organizare externă, de ierarhie, de teologie. Nu religiunea e diversă cu știința ei, sau mai clar zis: neștiința ei ne despărțește.

Dela o vreme încoace suntem două ierarhii, două componente de biserică. Ne unim în lege și ne despărțim în detentorii Legii. Legea ne unește, stăpânii ne desbină. Obiectiv ne unim, subiectiv ne separăm. Scurt și cuprinzător: stăpânirea bisericilor ne sparge, stăpânul Christos Domnul, ne unește. Slavă în ceruri Lui, și pace pe pământ, între noi bună voire. Sapienți sat.“

Vânt de toamnă

Crainic trist al toamnei reci
Se pornise pe poteci
Ca să bată: vântul.
Suspînând din mii de crengi,
Codru-și prohodea pe veci
Trist din nou vestmântul.

Hăuia în urmă cântul;
Căci el pregătea mormântul
Miilor de frunze...
Murea frunza și cu vântul
Il purta în plete vântul,
Spus de mute buze.

Se oprea, iute din fire,
Și isbea cu oțerire
Câte-un stog ori claie,
Dărâmă 'n a lui grăbire,
Inmulțea a lui oștire
Cu un smoc de paie.

S'a oprit la noi în sat
Și bătea tot mai turbat
In înaltul turn;
Doar' o țigla ne-a luat,
Ca pe-un steag o-a fluturat
Și a spart-o 'n drum.

Se porni pe drum la vale...
Ascultau a lui chemare
Spre mormânt
Pomi ce-și trimiteau cu jale
Frunzele spre îngropare:
Ruginiu vestmânt.

Câte-o șindrilă furată
Câte-o plută răsturnată
A fost semn de drum...
Înspre Dunărea, cea lată,
A purces turbat să bată,
Par'c' eră nebun....

Iosif Delaglob

Spicuri din Lirica religioasă în literatura noastră cultă.

(Continuare din Nr. 40)

De: D. Anătoiu cand. de preot.

În „moartea lui Fulger“ poetul țărânimii Gheorghe Coșbuc sfătuește, că oricâtă durere ne-ar pricinui pierderea a ceva drag, nu trebuie să rătăcim o clipă și nici să ne depărtăm sufletul dela cel care are ne-a dăruit viața, căci:

Viața-i datoria grea
Și'lașii se 'ngrozesc de ea.

Dintre poeții contemporani, Corneliu Moldovanu într'un splendid contrast arată consecințele credinței și a lipsei de credință în „Cetatea soarelui“. Secetă pretutindeni. Și la sat și la oraș se face câte o procesiune, ca Domnul să deie ploaia cea de mult așteptată, căci „pământul te arde și umbra-i ferbinte.“ La oraș procesiunea se face cu pompă mare și cu lux; fruntașii cetății sunt îmbrăcați în strae scumpe, iar preoții în odăjdii cu fir:

O gărlă de aur ce curge solemn
Doar singură crucea rămas-a de lemn!

Dar zadarnice erau toate acestea, zadarnică eră purpura și visonul, zadarnică era toată splendoarea convoiului, căci ceeace eră mai principal — credința — lipsia.

La țară din contră, procesiunea era săracă. Un cucernic părinte în odăjdii vechi rupte se roagă dintr'un Molitfelnic tot ros. Dar sufletul celor ce-l urmează este plin de credință și ochii lor sunt plini de lacrimile desnădejdei.

Gem glasuri de clopot și'n văi se răstrâng
Îndură-te Doamne de cei carii plâng.

La Panait Cerna găsim 3 foarte frumoase poezii cu fond religios: „Iisus“, „Plânsul lui Adam“ și „Trei sburătoare“. În „Iisus“ Cerna afirmă, că Mântuitorul pe cruce a pățimit ca om și nu ca Dumnezeu, căci altfel n'ar fi făcut nici o impresie deosebită asupra oamenilor. În „Plânsul lui Adam“ își imaginează durerea crudă, ce-o simte Adam din cauza remușcărilor fiului său Cain (primul criminal), care a ucis pe Avel:

E plânsul lui, din noaptea cărărilor perdute
El inima-mi de tată o chiamă să-l ajute
Dar n'am puteri..., și spada grădinelor divine
O simt cum se înfige fulgerătoare'n mine.

Adam ar voi să ia asupra sa greșala fiului său. Mila și frământarea lui sunt mari și desnădăduit exclamă:

Căci prea e crudă legea, ca fiul să'spășească
Deapururi, fără vină, greșala părintească

În „Trei sburătoare“ se descriu ultimele clipe ale Mântuitorului pe cruce. În jurul capului său vin pe rând 3 sburătoare: una care caută hrană, o ciocârlie și înșfârșit un vultur care:

Porni din culmi ca o furtună
Dar și-a'nfrânat avântul jos
Tâind cerc larg și majestos
Făcând din sborul său cunună,
Deasupra crucii lui Christos..

Actualmente George Gregorian a scris două poezii religioase poate cele mai reușite în acest sens, ce le avem în literatura noastră. „Pe Golgotha“ și „Omul“. În „Omul“ Gregorian prezintă o concepție exclusiv filosofică descriind multiplele feluri în care omul poate să simtă în lucrurile înconjurătoare pe Dumnezeu. În „Pe Golgotha“ bătrânul Iosif e cuprins de mânie și se revoltă când vede situația tristă, departe de speranțele, ce el și le făurise:

O te vedeam un rege pe vârfuri de popoare
Un rege sfânt prin care străbunii să renască
Și granița Iudeii s'alerge scripitoare
Și pragul casei mele în veacuri să lucească!

Plângând, smulgându-și barba și sfâșiindu-și vestmintele deodată privirile lui se ridică către capul încoronat cu spini și sângerând, pe care îl vede înconjurat de o aureolă sfântă și i-se pare că se ridică la cer. Mai avem și alți poeți ca: Oreste Georgescu, Șt. Nenițescu (Denii), Ion Pilat (Biserica de altădată), Dragoș Protopopescu (viețile sfinților), Mircea Rădulescu (Isus), Pr. Ilie Deleanu (Miresme), Simboliștii Alexandru Stamatiad (Pe drumul Damascului) Ion Minulescu și alții, cari au îmbogățit literatura noastră cu versuri pline de evlavie și adâncă credință.

Banațul nostru deasemenea și-a dat în trecut tributul său în această privință, având și acum o pleiadă de iscușiți mănuitori ai versului religios.

Intre aceștia remarcăm pe Părintele Iosif Delaglob Poezia „la botez“ a poetului Delaglob exprimă pietatea adâncă și evlavia creștinului, precum și smerenia cu care ascultă rânduiala dela Botez. Versurile:

Sărută pe rând icoana! Naainte de crucea bătrână
„Iordanul răsună puternic, cântarea cea veche străbună
S'apleacă spre adâncuri de ape un steag, ce 'nchipue-o cruce
Smeriți sub botez, s'apleacă, sărută o mână și-o cruce.

ilustrează cât se poate de bine datinile noastre păstrate cu multă sfințenie la sărbătorile Domnului. Alte poezii tot așa de reușite în genul celei de sus sunt: „La florii“ „Așteptând Paștile“, „Iuda“, iar în „La ziua eroilor“ pășind în versul sburdalnic al lui Coșbuc exprimă recunoștința cu care răsplătim pe cei ce s'au jertfit pe alarul pariei.

Iar când genunchii îi apleacă, Preotul la groapa lor săracă
Cu lacrimi gânduri pleacă....pleacă.... și se respiră 'n lumea [largă.

Alt cântăreț în această direcție este și Invățătorul George Bălțean (un volum intitulat „Poezii“ sub inițialele G. B.) care sub formă simplă dar cugetată mult, prezintă poezii înălțătoare de suflet. „Biserica“, Utrenie veche, Invățăcel. Din primăvară sunt cele mai sugestive.

Tot așa și decedatul protoiereu Al. Munteanu al lui Vasile a cărui lipsă în ogorul literar-religios se simte. Vor mai fi și alții aici la noi dar n'au apărut pe arena publicității până acum. Să așteptăm însă cu încredere viitorul caci literatura noastră religioasă deabia acum a început să-și ia sborul spre culmi mai înalte.

(Stărsit).

Ticăloșia.

Cap. IV.

Măcar cât să fi de neputincios întru cele bune, o omule, și măcar cât de neputernic întru bucurie; încă mai este ceva, întru carea puternic și nemișcat ești: numele aceea este ticăloșia. Acea e semnul ființei tale; covârșirea firei; aceea întru a ta singură inimă lăcuiește și afară de tine nimica de acele nu se află: însă ce e alta izvorul aceia? fără de cât patimile tale. Acel carele ți-au dat ție aceștia, ți-au dat și minte, a le înfrâna; întrebuițează-le dară și le vei supune supt picioare. Au nu este intrarea ta în lumea aceasta plină de rușine? Au nu este eșirea ta mărită? Oamenii înfrumusează halaturile morții cu aur și cu pietriș scumpe și le poartă pe piept deasupra vestmintelor. Cel ce naște om își ascunde fața, iar cel ce o mie omoară e cinstit; însă știut să-ți fie, cum că aceasta este mare sminteală: firea adevărului, nu poate schimba obiceiul și dreptatea nu poate opri gândurile oamenilor: cinstea și rușinea se pun în loc nedrept. Numai o cale este pre om a-l înalță, iară a-l pierde sânt multe mijlociri. Cel ce au dat altuia ființă; nici o laudă sau cinste nu are; iară plata tâlhariului e biruința și stăpânirea.

Cel ce are mulți prunci, are și multă binecuvântare dela Dumnezeu: iar cel ce au scurtat altuia viața, de a sa singură viață nu se va bucura. De vreme ce omul cel sălbatec nașterea fiului o blastămă, și moartea tatălui o binecuvântă; au nu arată el cu aceasta singur cum că e fiară? Omului sânt orânduite multe răutăți; însă el singur le mai înmulțește cu tânguirea. Răul cel mai mare dintre toate relele omenești este întristarea: tu ești spre aceea născut, deci nu adaugă prin nebunia ta la aceea încă mai multe rele. Tulburarea e ție naturalnică, și totdeauna e cu tine; bucuria e străină, și numai când și când te cercetează. Întrebuițează-ți mintea bine și va fugi întristarea dela tine; fi înțelept și va petrece bucuria multă vreme cu tine. Tot mădulariul a alcătuirii tale e supus întristării și cărările cele ce poartă spre bucurie sânt străme. Bucuriile întră pe rând și când și când; iar durerile întră odată cu miile. Precum para de paie, numai decât s'au aprins, îndată trece; așa trece și mărirea bucuriei și nu știe încotro s'au dus. Întristarea e multă, iar bucuria e rară: durerea singură vine, iar bucuria trebuie să se cumpere. Turburarea e neamestecată și limpede, iar bucuria e plină de farmăcă. Precum sănătatea cea mare nu se simte mai mult decât cea mică; așa și bucuria cea mai înaltă, puțin mai mult ne mișcă, decât întristarea cea mică. Noi iubim durerea și de multe ori fugim de bucurie, și când pre aceea o cumpărăm, nu e mai scumpă decât prețul ei. Socotința este lucrul omului, și cunoașterea stărei sale, e datorința lui cea dintâi: cine gândește de sine singur fiind întru desfătare? Așa dară au, nu e o facere de bine

când ne aflăm într-o turburare, Omul vede răul cel venitor încă înainte; și când trece își aduce aminte de el; însă nu bagă de seama, cum că aducerea aminte de năcazuri, mai mult vatămă pe om, decât însuși năcazul: nu gândi de durere ca și când o ai simți și așa toate acele ce ți-ar putea agonisi pagubă le vei parăsi. Cel ce mai înainte plânge de ce lipsește, acel mai mult plânge de cât se cuvine; pentru ce dară plânge? pentru că e voios a plânge. Cerbul mai înainte nu plânge până nu întinde vânătorul arma către dânsul, și biberu nu varsă lacrimi până nu-l acată cunii: iar omul mai înainte simte moartea, de frica aceia, și frica e mai mare ticăloșie decât însașia deplinire.

Fi totdeauna gata a da socoteală pentru toate faptele tale; că aceea va fi moartea cea mai bună, care cineva mai înainte puțin au socotit.

(Urmează)

Iulian Bălăngeanu.

ȘTIRI

Locale.

Joi, în 10 Octombrie a. c. din prilejul înmormântării înaltului Regent Gheorghe Buzdugan s'a oficiat la biserica noastră catedrală parastas, în prezența Prea Sfințitului Episcop, a autorităților civile și militare — de toți preoții parohi asistați de cei doi diaconi episcopoești. Responsoriile le-a dat corul catedral.

Cimitire separate în cimitirele comune.

Ministerul Cultelor și Artelor a încunoștințat departamentul Internelor prin adresa Nr. 4986 din 5 Februarie 1926, că sectanții din unele comune au înhumat în cimitirul ortodox pe morții lor. Acest fapt a revoltat pe credincioșii ortodoxi din acele localități, cari nu admit ca sectanții să fie înmormântați în cimitirele ortodoxe. În urma acestei interveniri Ministerul de Interne a adresat prefecturilor de județe ordinul circular Nr. 3152 C. din 29 Februarie 1926 cu rugămintea de a se lua măsuri, ca în comunele unde există mai multe confesiuni să se înființeze, dacă este posibil, cimitire separate în cimitirele comune. Motivată de noui reclamațiuni primite la Minister, referitoare la această chestiune, s'a adresat Ministerul de Interne din nou prefecturilor de județe sub Nr. 8156 A. din 21 Septembrie 1929, ca să ia măsuri pentru executarea dispozițiilor cuprinse în menționatul ordin circular, înscriind chiar în bugetele comunelor pe anul 1930 din oficiu sumele necesare în acest scop, precum și pentru împrejmuirea cimitirelor.

Cuvântul D-lui profesor Nicolae Iorga. Cel mai învățat fiu al neamului românesc din vremurile pe cari le trăim, D-l profesor Nicolae Iorga este și un bun fiu al Bisericii. Dovadă mai nouă e, că în cuvântarea ce a ținut zilele trecute, în calitate de rector al Universității din București, le-a amintit studenților, că *senti-mentul creștin pe care le place să-l manifeste, ar dori să-l vadă manifestat în bisericile goale și în iubirea către aproapele.*

Fabrică de luminări. Suntem informați, că episcopia ortodoxă a Clujului intenționează înființarea unei fabrici de lumânări din ceară curată. După bucovineni vine acum Clujul — centrul Ardealului — să servească pe credincioși și bisericile lor cu obiect de jertfă curată — lumânări de ceară de albine. Salutăm cu plăcere pașul eparhiei surori.

Casa diecezană Nr. 169 din strada General Trapșa, care a fost închiriată „Severinenei” se dă în chirie începând cu 1 Noiembrie 1929.

Ofertele închise și sigilate sunt a se înainta Consiliului ort. rom. al eparhiei Căransebeșului în Caransebeș până inclusive 29 Octombrie 1929.

Consiliul eparhial și-a rezervat dreptul de a decide liber asupra ofertelor ce vor intra, eventual a nu accepta nici una din acele oferte.

BIBLIOGRAFIE

„Din viața adventiștilor” de P. C. Econom P. Gh. Savin misionar al Sfintei Episcopii al Dunării-de-jos. Lucrarea cuprinde istorioare și fapte trăite, scrise pe înțelesul tuturor. Costă 20 Lei și se poate comanda dela Episcopia Dunării-de-jos. Galați.

„Dreptul Penal al minorilor” de judecătorul C. Nesselrode dela tribunalul din Oradea-mare. Lucrare de caracter juridic dar de interes deosebit pentru toată lumea și mai ales pentru preoți. Se poate comanda la autor în Oradea, Bulevardul Ferdinand 55. Costul unui exemplar Lei 150.

Poșta Redacției.

I. B. în C. Fiind noi în a zecea lună a anului 1929 scuzele pe cari le-ai comunicat, nu s'au luat în considerare, de aceea Te sfătuim să înaintezi preliminarul și socoțile, ca să nu Te trezești cu un comisar, emis dela centru la fața locului pe speșele On. D-Tale.

CONCURSE.

În baza decisului Ven. Consiliu eparhial No. 3725 B. ex. 1929 din 14 August se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Valeriu Dabiciu din parohia de cl. II. din comuna Cacova protopresbiteratul, Oraviței-montane.

Emolumente:

1. Jumătate din toate părțile sesiunii parohiale constatătoare din 33 jug. 355½ □ stj. și anume:

a.) Valea Bradei 4 jug. b.) Dobroi 4 jug. c.) Valea luncă 1 jug. 800 □ stj. d.) Restoci 1 jug. 800 □ stj. e.) Ghețul Anton 2 jug. 400 □ stj. f.) Livadă 2 jug. 400 □ stj. g.) Intravilan 800 □ stj. h.) Estravilan 650 □ stj. Izlaz 1 jug. 7 □ stj.

2. Jumătate din toate venitele parohiale uzitate.

Doritorii de a recurge la acest post sunt invitați a-și înainta cererile de concurs Prea Onoratului Oficiu Protopresbiteral din Oravița-montană, adresate Consiliului parohial din Cacova.

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică cu prealabila învoire a Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral tractual spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie.

Cacova din ședința consiliului și adunării parohiale ținute în 15 Septembrie 1929.

Veniamin Bălan m. p.
președinte.

Vasilie Bojinca m. p.
secretar. 3—3

În conțelegere cu mine: *Virgil Musta* protopresbiter.

*
**

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune, pe lângă neputinciosul preot Ștefan Țieranu din parohia de cl. II-a din Voiteg, sistemizat cu decisiul Venerabilului Consiliu Eparhial ddo 9 Decembrie 1926, se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. Jumătate din sesiunea parohială, constătătoare din 33 jug.

2. Jumătate din birul stabilit de consiliul parohial.

3. Jumătate din stola uzitată.

4. Locuința liberă, în casa parohială.

Doritorii de a ocupa acest post, își vor înainta petițiunea de concurs, adresată consiliului parohial la oficiul protopopesc al Ciacovei și se vor prezenta în sfânta biserică, cu prealabila încuviințare a Protopresbiterului tractual, în vre-o Duminică ori sărbătoare, pentru a-și arăta dexteritatea în: cântare, tipic și oratorie.

Viitorul capelan va fi obligat a servi independență de parohul său și a suporta sarcinile publice împreunate cu realitățile cari formează dotația sa de capelan.

Voiteg din ședința consiliului parohial ținută la 28 Iulie 1929.

Ioan Pincu

P. Președinte,

În conțelegere cu mine: *Augustin Ghilezan* protopop.

Nr. 3821 B. ex. 1929.

Acest concurs se publică cu aceea că birul parohial este cel uzitat, și nu cel stabilit de consiliul parohial.

Caransebeș, din ședința consiliului parohial, ținută în 30 Septembrie 1929.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

3—3

*
**

Pe baza decisiului Venerabilului Consiliu Eparhial — ddo 3 August 1929 No. 3761 B. ex. 1929, se publică din nou concurs pentru ocuparea definitivă a postului de preot în parohia de cl. III. din comuna Valeamare, protopresbiteratul Bocșa-montană, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ cu următoarele

Emolumente:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jug. pământ și un plaț (intravilan) de 800 stj. □.

2. Ștola și birul uzitat.

3. Locuință în natură cu supraedificatele necesare. Dările le va solvi alesul preot.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta cererile de concurs prin Prea Onoratul Oficiu protopopesc al Bocșei-montane Consiliului parohial din Valeamare, și a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în oratorie cântare și tipic — cu prealabila încuviințare a protopopului concernent — nu însă în ziua alegerii.

Valeamare din ședința consiliului parohial, ținută în 17 Iunie 1929.

Petru Damșa
președinte.

3—3

Iosif Sfercoci
notar.

*
**

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consiliu eparhial ddo 24 Octombrie 1928 Nr. 3795 B ex 1928 se publică din nou concurs cu termen de 30 de zile socotit dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru ocuparea postului de paroh la parohia de cl. I. din Logoj rămasă vacantă în urma răposării parohului Iosif Tempea, pe lângă următoarele

Emolumente:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 32 jugăre.
2. Stola și birul uzitat.
3. Onorar de 1500 Lei din casa bisericii pentru 15 cuvântări.

De locuință va avea să îngrijească alesul paroh având a plăti dările după sesiunea parohială.

Recursele, provăzute cu documentele prescrise, sunt a se înainta oficiului protopresbiteral ortodox român al Logojului.

Recurenții sunt poftiți a se prezenta, cu prealabila încuviințare a oficiului protopopesc, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și în serviciul bisericesc în sfânta biserică din Logoj în vre-o Duminică sau sărbătoare, dar nicidecum în ziua de alegere.

Dat din ședința Consiliului parohial ținută la 21 Novembrie 1928.

Dr. Aurel Mihaiescu

vicepreședinte.

2—3

Petru Lăiețiu

notar

În conțelegere cu mine: *Dr. Aurel Mihaiescu* adm. protopresbiterar

*
**

Pe baza ordinului Venerabilului Consistoriu diecezan ddo. 12 Iulie a. c. No. 3016 B. ex 1929 se escrie din nou concurs cu termen de treizeci de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru ocuparea postului de paroh dela parohia vacantă de clasa III-a din comuna Jamul-mic, Protopresbiteratul Vârșetului.

Emolumente:

1. Una sesiune parohială după care alesul preot va suporta toate dările publice.

2. Locuința în casa parohială.

3. Stola uzitată.

Concurenții cu calificațiunea în regulă sunt poștiți a-și înainta petițiile de concurs conform dispozițiilor Regulamentului pentru parohii Prea Onoratului oficiu Protopresbiteral din Vârșeț (Vrsac).

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în vre o Duminică sau sărbătoare cu prealabila învoire a P. O. D. protopresbiter tractual în sfânta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie bisericească, dar nici decum în ziua alegerii.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Traian Oprea* protopresbiter.
Nr. 4124 B ex 1928

Acest concurs se publică cu aceea, că — în baza alineatului ultim din § 29 din Regulamentul pentru parohii și pe baza decisului ddo 3 Martie 1914 și respective 12 Aprilie 1914 Nr. 1553 B. ex 1914, ridicat la valoare de concluz sinodal cu concluzul No. protoc. 13 ex. 1914 se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte legală a dotațiunii preotești.

Consistoriul diecezan.

Licitație minuendă.

Pe baza devizului de spese aprobat de Venerabilul Consiliu eparhial ddo 8 Mai a. c. Nr. 830 B ex 1829 și pe baza hotărârilor consiliului și adunării parohiale făcute în 28 Iulie și 4 August a. c. pentru demolarea bisericii vechi ort. rom. din Șipet, tractul Buziaș, se publică licitațiune minuendă în „Foaia Diecezană” pe ziua de 3 Novembre 1929 după amiază la orele 3 în localul școlii confesionale ort. române din Șipet.

Prețul de strigare este 27.000 Lei.

Celelalte condițiuni se pot vedea zilnic în biroul oficiului parohial.

Comuna bisericească nu rebonifică concurenților nici diurne, nici spese de călătorie și nici altfel de spese și și-a rezervat dreptul să dea lucrările acelu întreprinzător în care va avea mai multă încredere.

Șipet din ședința consiliului parohial ținută la 15 Septemvrie 1929.

Nicolae Stola m. p.
președinte.

Nicolae Zâmcea m. p.
notar.

Publicațiune de licitație.

Conform decisului Venerabilului Consiliu eparhial ddo 30 Mai a. c. Nr. 2772 E ex 1929 consiliul parohial al comunei bisericești ort. rom. din Domașnia dă în chirie casa bisericii Nr. 8 „Hotel Dacia” începând cu ziua de 1 Mai 1930 pe timp de cinci (5) ani.

Ofertele închise și sigilate sunt a se înainta oficiului parohial ort. rom. din Domașnia până în 5 Noemvrie 1929, având a se alătura la ofertă în bani gata sau

Redactor responsabil: **Nicolae Cornean**

în hârtii de valoare acceptabile (libele de depunere) un vadiu de 10% după suma oferită pe un an, care sumă se va computa în rata ultimă.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a decide liber asupra ofertelor ce vor intra fără considerare la suma oferită, eventual a nu accepta nici una din ofertele intrate. Comuna bisericească nu rebonifică concurenților nici diurne, nici spese de călătorie și nici altfel de spese.

Chiria oferită e a se solvi în patru rate-trei lunare anticipative, având chiriașul a se îngriji de repararea și de bunăstarea edificiului, fără a avea dreptul la despăgubiri pentru eventualele reparări sau adaptări.

Se observă că contractul de închiriere ce se va încheia, pentru chiriaș este valabil îndată după semnare, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea din partea Venerabilului Consiliu eparhial.

Domașnea, la 25 August 1929.

Consiliul parohial.

Publicațiune.

Primăria orașului Caransebeș publică licitație pentru darea în arendă a terenului de vânat, ce aparține orașului, pe timp de 6 ani începând din 15 Septemvrie 1929 până la 15 Septemvrie 1935.

Această licitație se va ținea la 4 Novembrie 1929 ora 11 a. m. în biroul Primarului prin oferte scrise și sigilate.

Condițiunile sunt cele prevăzute de Legea vânatului și se pot vedea la Primăria orașului Caransebeș în biroul Dlui Dr. Liviu Grozavescu între oarele oficioase.

Licitanții vor preda la licitație autorizația prevăzută în Art. 13 din Legea vânatului și vor depune la Cassieria Primăriei vadiul legal de 10% din suma oferită.

Supraoferte nu se primesc.

Caransebeș, la 3 Octomvrie 1929.

Primar,

Șeful serviciului administrativ,

ss. **Fr. Pauck.**

ss **Dragomir.**

Publicațiune de licitație.

Comitetul școlar de pe lângă Gimnaziul de fete din Caransebeș, publică licitație pe ziua de 21 Noemvrie la ora 11 în localul școlii, pentru vânzarea a 5 cuptoare folosite dar încă în bună stare. Cuptoarele se pot vedea în ori și ce zi de lucru între orele 9—12.

Caransebeș, la 16 Octomvrie 1929.

Președintă
E. Deac

Secretar
T. Șandru

Caut un post de menajeră la domn singur sau cu copii. — **AURELIA BIJU**
Strada Orșovei 1.

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș.